

Львівський інститут банківської справи
Університету банківської справи (м. Київ)
Національного банку України

Тези доповідей III Всеукраїнської науково-практичної конференції
аспірантів та молодих вчених

**РОЗВИТОК ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ:
ЗДОБУТКИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ**

25–26 жовтня 2007 року

*Вашей секретар
17 МАУП сссс
(Муравчик Ю.О.)*

Львів
ЛІБС УБС НБУ
2007

2. Інвестиції в інші види діяльності, які здійснюються за рахунок: а) коштів банку. Вони спрямовуються на створення підприємств чи участь у їхній діяльності, які передусім є елементами інфраструктури банківської діяльності; б) кредитних ресурсів. Кредитування клієнтів банку на інвестиційні потреби здійснюється за рахунок кредитних ресурсів, залучених власними силами банку так і за рахунок обслуговування цільових кредитних ресурсів, залучених власними силами банку, так і за рахунок обслуговування цільових кредитних ресурсів на інвестиційні цілі зовнішнього походження.

• Інвестиційна діяльність банку на ринку цінних паперів. У цьому напрямку під інвестиційними операціями слід розуміти активні операції із вкладення власних та залучених фінансових ресурсів у фондові активи шляхом придбання відповідних цінних паперів на фондовому ринку від свого імені.

Пріоритети банківського інвестування в Україні зумовлюють:

- збереження та пріоритет капіталу;
- придбання високоліквідних цінних паперів, що можуть виступати в ролі засобів платежу і нагромадження;
- одержання контролю над корпоративними підприємствами шляхом придбання великих пакетів акцій;
- спекулятивну гру на коливаннях курсів цінних паперів;
- мінімізацію фінансових ризиків за рахунок проведення хеджування інструментами фондового ринку.

Основними проблемами і труднощами у здійсненні банками інвестиційної діяльності можна виділити наступні:

- низький рівень і недостатня якість капіталів українських банків, погіршення структури банківського капіталу, що призводить до слабкості банківської системи та неможливості реалізувати великомасштабні інвестиційні програми через обмеженість ресурсної бази;
- недосконалість фондового ринку, нетривалий час його існування Це призводить до незначних обсягів операцій та низької ліквідності цього ринку. Проблемою гальмування інвестиційної діяльності та збільшення

долі вкладень банків є низька ліквідність цінних паперів та відсутність котирувань за більшістю з них.

- значний регулятивний вплив з боку держави та додаткові регулятивні вимоги з боку НБУ. На відміну від інших учасників ринку, діяльність банків більш жорстко регламентована, і це зменшує їх конкурентоспроможність.

На нашу думку, для банків на сьогодні не визначені ні перспективи розвитку інвестиційного кредитування ні перспективи вкладень у цінні папери. За таких умов банки не зацікавлені у довгостроковому кредитуванні реального сектору економіки, оскільки така невизначеність супроводжується значними ризиками і підвищенням вартості довгострокових кредитів.

Література:

1. Капран В.І., Кривченко М.С., Коваленко О.К., Омельченко С.І. Банківські операції. Навч. посібник – К.: Центр навчальної літератури 2006. – 208 с.

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ ПІДПРИЄМСТВАМИ БАНКІВСЬКИМИ УСТАНОВАМИ

Ростислав Зеновійович Дарміць
НУ «Львівська політехніка», ст. викл. каф. ММП, здобувач

Галина Василівна Лещук
Прикарпатський інститут ім. М.Грушевського МАУП, ст. викл., здобувач

У сучасних ринкових умовах для економіки України проблеми реалізування інвестиційних проектів є достатньо актуальними, оскільки від успішного інвестування та реалізування конкретних проектів залежить ефективна діяльність вітчизняних підприємств, підвищення конкурентоспроможності продукції та економічне зростання національної

економіки. Наша держава потребує істотного збільшення обсягів інвестицій та забезпечення високої ефективності їх використання. За оцінками експертів, для проведення технологічного оновлення господарського комплексу необхідно залучити капіталовкладення на загальну суму близько 500 млрд. \$, тоді як за 16 років незалежності залучено всього 21 млрд. \$ прямих інвестицій. Такі співставлення дають підстави для висновків щодо необхідності докорінних змін у проведенні інвестиційної політики. За підсумками 2006 року інвестиції в основний капітал у нашій країні становлять близько 125 млрд. грн. [1]. Сьогодні в Україні інвестори при реалізуванні інвестиційних проектів стикаються з багатьма проблемними аспектами, серед яких слід наголосити, зокрема, на рівні їх співпраці з банківськими структурами.

У світовій практиці банківські установи відіграють важливу роль в процесі інвестування загалом та реалізуванні інвестиційних проектів зокрема, прикладом чого є діяльність Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР). На сьогодні ЄБРР реалізує в Україні проекти на загальну суму близько 850 млн. EURO. Починаючи з 1994 р. в Україні ЄБРР надає кредитні лінії на розвиток малого та середнього бізнесу, мікропідприємництва, у сфері муніципального водо- і теплопостачання, транспортування нафти та газу тощо. Щодо діяльності вітчизняних банків, то слід звернути увагу, що значна їх кількість не завжди володіє досвідом в оптимальному виборі напрямків інвестиційної політики, у комплексному реалізуванні інвестиційних проектів та здійсненні довготермінових капіталовкладень. При цьому, перед українськими банками постає низка проблем: відсутність досконалої законодавчої бази стосовно банків і банківського нагляду; короткострокове нарощування банками власного капіталу; недосконалість інформаційної бази банків; не достатньо високий рівень менеджменту банків і професійної підготовки персоналу; недосконалість підходів менеджменту до управління мережею філій; відсутність механізму синдикатованого кредитування великих національних проектів [2].

Реалізування інвестиційної стратегії вітчизняних підприємств практично не можливе без довгострокових і доступних інвестицій, тому ця стратегія повинна безпосередньо узгоджуватись із напрямками діяльності вітчизняних банків, більшість з яких на сьогодні акцентують увагу переважно на мікрокредитуванні малого та середнього бізнесу. При цьому представникам великого бізнесу доволі часто доводиться використовувати лише власні кошти, не розраховуючи на підтримку банківських установ. Світовий досвід діяльності інвестиційних фондів на сьогодні не достатнього широко адаптований для здійснення інвестиційних програм в Україні. В той же час у Європі діє понад 20 міжнародних інвестиційних фондів з капіталом понад 2 млрд. \$, які створено з метою підтримки інвестиційної програм переважно в постсоціалістичних країнах. В Україні вже започаткував свою діяльність Фонд підтримки підприємств у нових незалежних країнах, інвестиційний капітал якого сформовано завдяки Конгресу США через Агентство з міжнародного розвитку; також діє фонд «Нью Сенчурі Кепітел Партієрс» за підтримки Корпорації приватних інвестицій за кордоном [3].

Вирішення проблем щодо реалізування інвестиційних проектів слід розпочинати із врегулювання чинників впливу на діяльність вітчизняних банківських установ. Щодо врегулювання зовнішніх факторів доцільним є:

- створення пільгових умов діяльності окремих стратегічних інвесторів для реалізації ними великих інвестиційних проектів;
- розширення та диверсифікація напрямів діяльності інвестиційних фондів;
- забезпечення умов та вільного доступу до інформаційних ресурсів вітчизняних підприємств щодо проведення бізнес-конкурсів, які влаштовує ЄБРР спільно з НБУ для надання кредитів із пільговими (нижчими) відсотковими ставками.

Щодо ж внутрішніх факторів, рекомендації можуть бути такими:

- інтенсивніше впровадження нових банківських послуг і підходів при формуванні банками своєї інвестиційної політики;

- створення внутрішньої банківської електронної біржі попиту та пропозиції, зокрема, щодо реалізування інвестиційних проектів.

Література

1. Азаров М.Я. Підвищення результативності наукових досліджень у фінансовій сфері // Фінанси України, 2007. - №6. - С.3-13
2. Федулова Л.Л., Волощук І.П. Управління конкурентоспроможністю банків в умовах трансформаційної економіки: Монографія. - К.: Наук. світ, 2002. - 301 с.
3. Федоренко В.Г. Інвестознавство: Підручник. - 3-тє вид., допов. - К.: МАУП, 2004. - 480 с.

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ФОНДІВ ФІНАНСУВАННЯ БУДІВНИЦТВА (ФФБ)

Леся Лабельська
заступник начальника Першого міського відділення
Львівської обласної дирекції «Райффайзен Банку Аваль»
аспірант ЛІБС УБС НБУ

Одним із найпоширеніших способів забезпечення зобов'язань в державах із розвинутою ринковою економікою є застава нерухомості (іпотека). Належне регулювання цього правового інституту є однією із необхідних умов успішного кредитування та безпечного залучення інвестиційних коштів від населення.

В Україні ці питання частково покликаний врегулювати Закон України «Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю», що набув чинності у 2004 році [1]. Закон регулює правила залучення коштів у будівництво та здійснення продажу нерухомості, що будується, шляхом використання такого фінансового інструменту як ФФБ.

Відповідно до змін, що були внесені 14 січня 2004 року до закону «Про інвестиційну діяльність» ФФБ стали одним з кількох законодавчо дозволених механізмів інвестування коштів у житлове будівництво [2].

Фонд фінансування будівництва створюється з метою отримання особами-довірцями житла у власність. В свою чергу, завданням управителя є залучення на праві довірчої власності коштів від довірцелів до фонду, з якого фінансуватиметься будівництво, а також укладення договору із забудовником, банком і страховими компаніями. Законодавчо встановлено, що управителем фонду може бути виключно фінансова компанія, в тому числі банк.

При встановленні іпотеки для забезпечення зобов'язань довірителя перед банком, який надає кредит, виникає ситуація, коли предметом іпотеки виступає той же об'єкт – майнові права на нерухомість, що будеється, який вже переданий в іпотеку забудовником для виконання своїх зобов'язань перед управителем фонду, що передбачається укладеним між ними договором. На думку деяких фахівців, це суперечить Закону України «Про іпотеку» [3]. Недоліком ФФБ фахівці називають також надмірну відповідальність забудовника перед управителем фонду та довірцями [4].

Та незважаючи на недоліки, ФФБ є досить популярним механізмом інвестування в будівництво серед будівельних компаній. За даними Держфінпослуг станом на 1 січня 2007 року зі 120 фінансових компаній, внесених до Державного реєстру фінансових установ, 80 отримали відповідну ліцензію, що надає їм право здійснювати залучення коштів фізичних осіб для фінансування будівництва житла. Слід зазначити, що протягом 2006 року кількість фінансових компаній зросла у 1,6 разів, а кількість фінансових компаній – управителів фондів – у 1,9 разів. Станом на 1 січня 2007 року із 80 управителів лише 49 створили ФФБ, тобто протягом року кількість компаній, які почали надавати такі послуги зросла майже у два рази. Разом з тим, кількість створених фондів зросла з 68 на кінець 2005 року до 209 на кінець 2006, тобто більше ніж у два рази. Регіональний розподіл фондів за місцезнаходженням свідчить, що найбільше за допомогою схеми використання